Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 188. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 29-го СЕРПНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 29, 1980 No. 188. VOL. LXXXVII.

ПРОГУЛЬКОВЦІ ІЗ СТЕЙТУ КОННЕКТИКАТ ВІДВІДАЛИ УНСОЮЗ І ВИДАВНИЦТВО „СВОБОДА"

Джерзі Сіті, Н.Дж.(В.С.) — У суботу, 23-го серпня ц.р., тут відвідали Українську Будівлю, а в ній Головну Канцелярію Українського Народного Союзу та Видавництво „Свобода" 45 учасників прогулянки, що її влаштував Окружний Комітет Відділів УНСоюзу стейту Коннектикат під проводом його голови д-ра Михайла Снігуровича. Допомагали йому в організуванні цієї автобусової поїздки голова Контрольної Комісії Округи Володимир Василенко на терені Гартфорду і член Окружної Управи Григорій Гіна на терені Ню Гейвену. Участь у прогулянці взяв також головний контролер проф. Іван Телюк та секретарі Відділів УНСоюзу Семен Кравець, Василь Гіна, Володимир Лучкань і Петро Гаврильців.

У програмі цієї прогулянки були відвідини Статуї Свободи на острові в сусідстві Джерзі Сіті, а після цього відвідини Української Будівлі, де господарі спершу погостили прогульковців перекускою, а тоді головний секретар Володимир Сохан і головний організатор Василь Оріховський показали їм приміщення та влаштування Головної Канцелярії УНСоюзу, редакції, адміністрації і друкарні „Свободи". Цілло цієї прогулянки були старання Окружної Управи поживавити братську діяльність союзовців Округи та запізнати громадян стейту Коннектикат із УНСоюзом та його здобутками.

На світлині учасники прогулянки зі стейту Коннектикат у конференційній залі Головної Канцелярії УНСоюзу.

Українські студії розпічнуться в Пенсильванському університеті

Філядельфія. Па. — Подаємо до відома студентам, зацікавленим українською культурою чи предметами в обсягу слов'янських студій, що в наступному академічному році будуть викладатися такі предмети в пенсильванському університеті:

У І семестрі /осінньому/ і в ІІ семестрі /весняному/ предмет ч.590 — українська мова. Це описовий курс системи української мови з її нормативними формами, що дає змогу поглибити знання рідної мови для студентів українського роду, а для студентів-славістів також не-українців, — пізнати місце української мови в системі порівняльних слав'янських студій. Для студентів, що не володіють українською мовою, буде уможливлений в окремій групі курс практичного мовознавства. Обидва симестральні курси забезпечують один „юніт", себто три кредити для студента на семестр.

У першому — весняному — семестрі буде проведений семінар української новітньої літератури XX століття з темою новітньої української драми, що дасть змогу студентам глибше познайомитися з українським вкладом у цей жанр літератури.

Потрібні для студентів інформації будуть подаватись також англійською мовою, включно з перекладом текстів, взірців обговорюваних авторів.

Реєстрація відбуватиметься 2 і 3-го вересня ц.р. Виклади починаються в тому самому тижні вересня. Перша зустріч викладача зі студентами українських предметів відбудеться 5-го вересня, в п'ятницю, о год. 2:30 по полудні в приміщенні слов'янського департаменту: Williams Hall, 36 & Spruce St., Philadelphia, Pa. 6-ий поверх, кімната ч. 646.

За ближчими інформаціями просимо телефонувати до слов'янського відділу (Slavic Departament) на число 243-8704, а також на число 329-3634.

Ювілейний IV З'їзд кол. мешканців Бойківщини із ЗСА і Канади — на Союзівці

Союзівка. — У 10-річчя Т-ва „Бойківщина, головна управа цього товариства, головою якого є мґр Мирон Утриско, а секретарем Софія Коморовська, влаштовують у суботу і неділю, 20-го і 21-го вересня ц.р., тут на Оселі Українського Народного Союзу Ювілейний IV З'їзд, який проходитиме під гаслом: „За деколонізацію Росії і незалежність України".

У програмі з'їзду: в суботу, 20-го вересня, від год. 9-ої ранку — реєстрація; год. 12:30 — обід; год. 2-га по полудні в залі „Веселка" — відкриття з'їзду, вибір Номінаційної та Резолюційної комісії, звіти Головної Управи й Контрольної комісії, опісля дискусія; відтак — програмова доповідь інж. Юрія Яремкевича і вкінці вибір Головної Управи та схвалення резолюцій; год. 7-ма — бенкет, керівник І. Кульчицький; під час бенкету доповідатиме Леся Городиська, як також відбудеться мистецька програма у якій візьмуть участь: проф. Д. Караночич, проф. В. Тритяк, „Соловейки" під орудою проф. Зої Маркович, як теж виступи — П. Данилова, Язиничевської та Януш. По бенкеті — забава з танцями.

У неділю, 21-го вересня, в год. 9-ій ранку — Богослуження. Вкінці в год. 11-ій ранку — спільна світлина і закриття з'їзду. У плянах управи з'їзду — влаштування виставки.

Зголошення участи у цьому з'їзді можна пересилати на адресу Т-ва „Бойківщина", 2222 Brandywine St. Philadelphia, Pa. 19130 або на число телефону: (215) LO7-3186. Безпосередньо приміщення можна замовляти на Союзівці, пишучи на адресу: Boodmore Road, Kerhonkson, N.Y. 12446.

З ПОРТУ У ГОНК КОНҐУ виплили три бтитійські воєнні кораблі міноносці „Ковентрі", „Ентрім", „Алакріті" під командою контрадмірала Д. Дженкіна. Цілло тих кораблів є база воєнної британської фльоти КНР в Шанґгаю. Буде це перша візита британських воєнних кораблів за останніх 30 років у порті КНР. На кораблях заінстальовані найновіші електронічні інструменти, з якими англійські експерти мають запізнати своїх китайських колеґів.

БРЕЖНЄВ ЗВИНУВАЧУЄ ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА

Вашінгтон. — До Вашінгтону, до президента Джіммі Картера надійшов лист від генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Брежнєва, в якому Брежнєв закидає Президентові, що той знехтував його листом, висланим ще в червні цього року, в справі переговорів з метою обмежити стаціонування в Европі ракет середнього засягу та літаків. Листа цього вислав Брежнєв і до інших лідерів західного світу, щоб таким чином попробувати вбити клина між них, мовляв Президент і взагалі Уряд ЗСА не заінтересовані в обмеженні збросєнь на терені Европи.

Для ускладнення цілої справи Брежнєв пропонує розмови не лише в справі обмеження ракет, але також в справі зменшення числа літаків та кораблів-літаконосців, з яких літаки можуть пенетрувати европейські обшири. Використовуючи присутність у Вашінгтоні міністра закордонних справ Західньої Німеччини Ганса-Дітріха Геншера державний секретар Едмунд Маскі відбув з ним тригодинну конференцію, у висліді якої вони обидва погодилися в тому, що такі розмови можна розпочати вже в недалекому майбутньому. Державний секретар матиме нагоду передискутувати ці питання вже в місяці жовтні ц.р., коли міністер закордонних справ СССР Андрей Громико прибуде до Ню Йорку на Генеральну Асамблею ОН.

Переговори в цих справах країни НАТО запропонували Москві ще в грудні минулого року, коли вони рішили у відповіді на започатковане приміщування совєтських ракет СС-20 на терені Східньої Німеччини почати в 1983 приміщувати нові американські ракети на терені Европи. Совєтський Союз примістив уже около 200 своїх модерних ракет СС-20, а держави НАТО рішили в загальному примістити 572 нових ракет. На цю пропозицію НАТО Москва відповіла відмовно, вимагаючи як передумову до будь-яких переговорів відкликати рішення НАТО про приміщення тих 572 нових ракет. Така постава Москви була подиктована її почуттям великої мілітарної і політичної переваги, що й було пізніше підкреслене в різних виступах совєтських керівних діячів, та в пропозиціях, які вони ставили представникам НАТО при різних нагодах.

В керівних колах Вашінгтону висловлюють думку, що навіть якщо тепер розмови почнуться, вони не матимуть конкретних наслідків, на які треба почекати аж на час після президентських виборів у ЗСА, що відбудуться на початку листопада.

МАЛЬОВНИЧЕ ПОБЕРЕЖЖЯ ТИХОГО ОКЕАНУ в Каліфорнії, відоме під назвою „Big Sur", вашінгтонські законодавці в стейті країни бажають зберегти від знищення, що його спричинило б розбудування того 75 — мильового відтинку на південь від півострова Монтерей, поміж містами Сан Франсиско й Лос Анджелесом. Для цього Конгрес ухвалив спеціяльний закон, уповноважнюючи Уряд купити цю землю за 30 мільйонів федеральних фондів. Палата Репрезентантів вже ухвалила його голосами 257 проти 118, а Сенат — сподіваються — зробить це саме незабаром.

ПЕРЕГОВОРИ В ПОЛЬЩІ СПОВІЛЬНИЛИСЬ; СТРАЙКИ ПОШИРЮЮТЬСЯ

Варшава, Польща. — Страйки в Польській Народній Республіці, які тривають там від 14-го серпня ц. р., не зважаючи на заклики примаса Римо-Католицької Церкви в Польщі кардинала Вишинського і партійних діячів, зокрема першого секретаря Комуністичної партії Едварда Ґерека та інших, не зменшуються, а радше набирають на силі, поширюючись на все нові й нові місцевості. Пресові агенства інформують, що до страйкуючих прилучились робітники виробу тяжких машин в Познані і сталеварень в Новій Гуті. Тільки на Шлеську копальнях робітники покищо не страйкують, хоч і там є певна загроза страйків, бо робітники поставили нові вимоги до уряду і чекають на відповідь.

Комітет оборони робітників, дисидентська група в Польщі, не зважаючи на раніші арешти провідних членів групи, продовжує вдержувати зв'язок із страйкуючими робітниками і ними обраним комітетом, а також закордонними кореспондентами, щоб інформувати їх з першого джерела про розвиток подій на цьому відтинку. Мечислав Ягельскі, який в заступстві прем'єр-міністра польського уряду веде переговори з робітничим комітетом заявив, що він і його група є готові до ведення дальших переговорів і полагодження майже усіх проблем, які поставили робітники, але він не може переговорювати в справі вимог встановлення вільних робітничих спілок і вільних виборів, бо це не належить до його компетенції. Раніше ходили такі поголоски, що уряд погоджується включити обраних робітниками делегатів до урядової юнії контрольованої, очевидно, Компартією, але пізніше показалось, що уряд такої обіцянки не давав.

Згідно з інформаціями з Варшави, уряд не думає йти на дальші концесії для робітників, головно, якщо йдеться про їхні політичні вимоги. Урядові засоби масової інформації далі продовжують обвинувачувати робітників, що вони спричиняються до катастрофи Польщі і натякають на можливість совєтської військової інтервенції, що на думку західніх обсерваторів є також одним із засобів тиску на робітників.

У Вашінгтоні, Уряд президента Картера і Конгрес розглядатимуть прохання польського уряду про можливість збільшення на 22 відсотків американських кредитів для Польщі, щоб таким чином допомогти їй вийти із дуже скрутної економічної ситуації. За підвищені кредити Польща закупила б американську пшеницю й інші товари першої потреби. Прохання про збільшення кредитів передав американському Урядові польський амбасадор у Вашінгтоні Ромальд Спасовскі. В загальному кредити для Польщі виносили б, у випадку ухвали Конгресу 670 мільйонів доларів, у річному відношенні.

Москва почала пропагандивну атаку проти польських робітників

Москва. — Після відносно спокійних і речевих повідомлень совєтського агентства ТАСС про страйки польських робітників, це саме агентство перейшло до атаки на них. Воно видало аналізу подій у Польщі і коментар до них під заголовком „Про події в Польщі", де вигнинуло цілий ряд зовсім безпідставних, з подіями в Польщі незв'язаних, а навіть провокативних закидів під адресою польських робітників.

Як звичайно в таких випадках Москва почерез свій рупор ТАСС намагається переконати світ, що польські робітники це „антисоціялістичні сили" та що вони намагаються „перешкодити в нормальних продукційних процесах". Особливо схвильовані в Москві тим, що польське суспільство й польська інтелігенція підтримали робітників та що завдяки їм інформації про події в Польщі розходяться по світі. Задурманені власною пропагандою совєтські агітатори в Москві повертаються до вже давно зужитої й заложеної фрази, мовляв „Використовуючи різні суб'єктивні й об'єктивні труднощі, що виникли в країні, ті антисоціялістичні елементи пробують об'єднати свої зусилля, щоб зіпхнути Польщу з обраного нею соціялістичного шляху". Совєтські пропагандисти зовсім не бачать, що польському робітникові і його родині бракує звичайних засобів до життя, що його позбавлено права мати свою думку, що йому заборонено захищати свої людські й робітничі права і торочать стару пісеньку про

(Закінчення зі стор. 4)

СТЕЙТОВИЙ ДЕНЬ УНСОЮЗУ В НЮ ДЖЕРЗІ БУВ ВЕЛИКИМ УСПІХОМ

Репортаж Людмили Волянської

Цього напрочуд сонячного й погідного дня в неділю, 24-го серпня, на „Українському Селі" коло Бавнд Бруку в стейті Ню Джерзі було дуже людно й радісно-гамірно. Це чотири УНСоюзівські Округи робили вже чи не восьмий річний пікнік — що його тут величають „Стейтовим днем УНСоюзу". Вже з 10-ої години ранку можна було бачити скрізь на цій оселі Української Православної Церкви членів ділового комітету — діяльних союзовців, на чолі з головою цього горічної імпрези Степаном Островським, — він же і голова Округи Джерзі Сіті, — при завзятій праці, бо все треба приготувати на відкриття пікніку — опівдні цього ж дня. Допомагали йому Михайло Захарко, голова Перт Амбойської Округи й керівник, до речі минулорічного успішного „Стейтового дня УНСоюзу"; Іван Хомко — голова Пассейської Округи; Юліян Баранюк — голова Ньюаркської Округи, і Володимир Боярський — касир Комітету.

Організатори Стейтового дня УНСоюзу з Головною Екзекутивою (зліва направо): Андрій Кейбіда, майстер церемоній; Володимир Сохан, головний секретар; Володимир Боярський і Петро Литвин — члени Комітету; Степан Островський, голова Округи Джерзі Сіті; Іван Хомко, голова Округи Пассейк; мґр Уляна Дячук, головний касир; д-р Іван Флис, головний предсідник; Юліян Баранюк, голова Округи Ньюарк; Михайло Захарко, голова Перт-Амбойської Округи, і Василь Оріховський, головний організатор.

Поміж цими чотирма Округами УНСоюзу були також розділені функції пікніку: Округа Ньюарку — відала фінансами; Джерзі Сіті відало кухнею; Пассейкові припала відповідальність за „бару" — і були вони милими вночерпіями; а Пертамбойська Округа відповідала цього року за вступ пи на площу, паркування та загальний лад в „селі". За мистецьку програму був

(Закінчення на стор. 3)

КОРОТКІ ВІСТІ

В Америці

СПРАВА УКРАЇНСЬКОГО 12-річного хлопця Володимира Половчака з Чікаґо, який відмовився повертатися разом з батьками доСССР, перебуває і далі в центрі уваги американської преси, і так в журналі „Ю.С.Ньюз енд Ворлд Ріпорт" в числі з 1-го серпня подано на сторінках 29і40 два голоси фахівців у справі офіційного дозволу для Половчака тут залишитися навіть тоді, якщо батьки таки добровільно повернуться в Совєтський Союз після свого піврічного перебування тут. Директора установи „Інформації дітей про їх права", Роберта Ґотесман, захищає право батька забрати проти волі сина в СССР, „бо і там — мовляв — виростають люди і вони є щасливі", а професор права з Гарвардського університету Алан Дершовітц доводить науково і людсько, що Половчака не вільно віддати совєтам на можливу розправу і найправдоподібнішу „психушку", яка на нього там чекає.

В ЗВ'ЯЗКУ З ОЩАДЖУВАННЯМ ПАЛЬНОГО і зокрема огрівної оливи в помешканнях і в бюрах, яку вживається і для охолоджувальних систем приміщень влітку, дорадники урядів, що турбуються добром споживача, радять вбирати на себе одіж, вироблену не з штучних тканин, а натомість — з льону, конопель, бавовни чи вовни. Такі тканини є добрі для здоров'я, бо дозволяють тілові вільно віддихати й пріти, якщо є спека й вологість, а в холод також краще бережуть людину. Особливо така одіж потрібна дітям.

РУМУНСЬКИЙ ЄПИСКОП, досі американський горожанин, Валеріян Д. Тріфа, був примушений віддати свої американські натуралізаційні папери, бо його обвинувачували впливові жидівські групи в ЗСА, що він був воєнним злочинцем під час Другої світової війни і брав участь в жидівських погромах в 1941 році в Букарешті. Його судова справа є однією з шістнадцяти, які стоять перед американським судом тепер. Інші аж 250 випадки можливої нацистської колябораціі й злочинів проти жидів за часів Гітлєра розглядає докладно Департамент справедливости ЗСА.

В ЛОС АНЖЕЛЕСІ після сімнадцяти років боротьби по різних судових інстанціях нарешті практично переводиться інтеграція шкіл. У вівторок,26-го серпня, суддя наказав здійснювати плян, який доведе до успішної інтеграції більшости шкіл в 1983 році. Вже тепер дано списки всім школярам, що їх будуть транспортувати автобусами до шкіл в інших житлових кварталах для збалянсування кількости чорних і білих учнів. Шкільний дистрикт Лос Анджелесу є розміром другий найбільший в Америці. Сучасний плян інтеграції охоплює 165 шкіл з усіх 400 шкіл. 80 шкіл в Лос Анджелесі вже інтегровані, а в 231-ій школі „це не вдасться перевести", — на думку цього судді, — з неподаних причин.

У світі

ЛІДЕР ОДНОГО з більших афганських самостійницьких угрупувань, якого діловий осередок є в Пешаварі, Пакистан, недалеко афганської границі Гульбаддин Хіматіяр дав інтерв'ю пакистанській газеті „Нава-і-Вакат". Крім інформації про свою групу „Хізбе" та її діяльність Хіматіяр розказав докладніше про положення в Афганістані та про боротьбу, що її ведуть не лише самостійницькі організовані сили, але цілий афганський народ. З приходом комуністів до влади в квітні 1978 року почалося переслідування населення під закидом в спротиві комуністичній владі. Це переслідування зростало, або сповільнювалось залежно від політики комуністичного уряду. А вже після приходу до влади Бабрака Кармала переслідування почало прибирати щораз гостріші форми. Дотепер принаймні пів мільйона афганців загинуло у тих переслідуваннях. В перших днях своєї влади Кармаль обіцював різні полегші й підтримку народові у його намаганнях полiпшити життеві умови. Одначе вже після короткого часу в порозумінні з російськими окупаційними частинами або таки на прямий їхній наказ він перейшов до переслідуванню народу, яке з того часу постійно зростає.

ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД запронував страйкуючим рибакам, які своїми морськими травлерами заблокували деякі важливі французькі порти, різні полегші й уступки, що одначе страйкуючих не вдоволяє. Уряд не погоджується задовольнити дві головні вимоги: піднести субсидії на закуп пального для травлерів та стримати звільнювання з праці потрібних рибаків і членів обслуги травлерів у зв'язку з модернізацією інструментів, які власне спрямовані на запотребування менше людської сили. Міністер транспорту Джоель Ле Тель ще раз підкреслив, що без огляду на те, чи рибаки умови уряду приймуть, чи ні, уряд не допустить до блокади важливих для нормального функціонування господарського життя портів і в потребі вжиє сили, щоб переломити блокаду.

ПРЕМ'ЄР РЕСПУБЛІКИ Зімбабве Роберт Мугабе виступив з великою промовою на форумі американської Асоціяція заграничної політики. Присутні журналісти були зацікавлені в тому, щоб дістати безпосередньо від нього відповіді про його засадничі погляди в ділянці політики та й узагалі стосовно підставових життєвих проблем. „Так, я орієнтуюся на марксизм, але так само і на капіталізм. Але яке відношення це має до щоденних потреб людини?" — відповів він. На прийнятті в його честь, яке влаштовано в Пляза готелю в Ню Йорку, були присутні представники промислових і банкових концернів, до яких Мугабе звернувся з пропозицією інвестувати свої засоби та свою експертизу в торгівлі й у промислі Зімбабве.

ПРИГАДКА

Пригадуємо всім ВШ. Передплатникам „Свободи", що з днем 1-го червня ц. р. одержують англомовний „Український Тижневик" тільки ті передплатники щоденника, які вислали замовлення і належну передплату „Українського Тижневика". Для вигоди тих передплатників, які бажають одержувати „Український Тижневик", але ще не вислали такого замовлення і передплати, поміщуємо в цьому числі відповідний формуляр, що його можна вирізати і переслати виповненого разом з чеком передплати до Адміністрації „Свободи".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Після конференції у Копенгаґені

Конференція Декади Жінок, яка тривала в Копенгаґені два і пів тижня та до якої жінки світу прив'язували багато ваги, закінчилася без очікуваних успіхів. Зате вона виявила цілий ряд дуже характеристичних моментів, які власне великою мірою причинилися до невдачі та над якими слід застановитися. Особливо нам українцям, як і діяспорам інших поневолених народів треба не лише мати в полі своєї постійної уваги такі події, але їх аналізувати, вивчувати, щоб у майбутньому можна було їх як слід використати. Для добра жінки взагалі, а жінки поневолених Москвою народів зокрема.

На ту конференцію „глава" Совєтського Союзу і генеральний секретар комуністичної партії Леонід Брежнєв прислав довжелезну привітальну телеграму. Що ж у висланні такої телеграми нічого особливого немає. Але коли йдеться про її зміст, то він таки дуже особливий. „Глава" Брежнєв, не заїкнувшись, повчав у своїй телеграмі: „Великим здобутком совєтського народу, реального соціялізму в нашій країні є осягнення основної рівноправности жінки в усіх площинах політичного, соціяльного, культурного життя. В нашій країні вперше в історії людського роду жінка повністю відповідно до своїх спосібностей поєднує гармонійно повноправну й широку участь в усіх ділянках розвитку суспільства з вихованням дітей".

Другою особливістю тієї конференції у Копенгаґені було те, що всі представники СССР з тим беззастережно погоджувалися, а одна з них Лідія Ликова рішуче пояснила: „Ми переконані, що питання повної рівности жінки в нашій країні розв'язане". Поінформовані в умовах підсовєтського життя делеґатки похитували головами на такі твердження, але все таки вони в великій мірі кидали свою довгу тінь на конференцію.

На конференції було 1,326 делеґатів, в тому 307 чоловіків. Чоловіки здебільшого, а чоловіки з СССР зокрема, грали ролю політичних дорадників своїх національних делеґацій, що значило, що були їхніми фактичними керівниками.

Досвід учить, що куди прибувають представники СССР, там мусять постати позапрограмові проблеми. Представники СССР-жінки, чи чоловіки, чи молодь — не прибувають на міжнародні зустрічі й конференції з іншою метою, як накинути свою думку та використати міжнародний форум для пропаґанди совєтських „лозунгів", для рохвалювання видуманих „здобутків совєтської системи" та для розхвалювання „благ" російського імперіялізму. З того очевидний висновок: ішовши на зустріч, де мають бути совєтські представники, треба бути добре вивінуваним у матеріяли, посідати всі потрібні інформації і бути готовим так само рішуче боронити позицій жінки вільного світу та відкидати совєтські вигадки, як це совєтські делеґати роблять у відношенні до своїх противників. Без того годі сповідатися успіхів.

Іншим лихом міжнародних зустрічей, яке особливо яскраво виявило себе в Копенгаґені, є незаінтересованість делеґатів проблемами, над якими дана зустріч чи конференція має дискутувати й їх розв'язувати. Такі делеґати шукають тільки форуму для своїх окремих цілей. Власне таку поставу з'ясувала голова делеґації ПВО Мей Сеєдг „рівність між чоловіками й жінками є тільки малою частиною того, до чого ми прагнемо".

На конференції у Копенгаґені ще іншим ускладнюючим моментом був факт, що значна частина делеґатів була з іслямських країн, які ще не визволилися з пут поліґамізму. А які спільні програми можуть бути між жінками зі світу гаремів з жінками країн, де жінка в подружжі, в родинному житті має ті самі права, що чоловік? Це ж два різні світи.

І тому на таких конференціях треба багато дечого виелімінувати, щоб воно не заважало знайти спільний ґрунт, спільні справи й проблеми та спільну розв'язку. А в першу чергу треба виелемінувати те засилля пропаґанди й очевидної брехні, що його зі собою приносять „люди з другого світу", з СССР. Щойно тоді такі конференції зможуть розраховувати на успіх.

АҐЕНТСТВО РОЙТЕРС повідомляє з Касаблянки, Марокко, що вістки з Лівії про спробу державного перевороту проти режиму Муаммара Каддафі відповідають правді. Сталося це в неділю 17 серпня в портовому місті Тобруку, коли деякі військові частини почали наступ на невральгічні пункти цього дуже важливого осередку, після опанування якого вони плянували двигнутися на Тріполі, столицю Лівії. На чолі перевороту був шеф розвідочних служб Лівії Ідріс Чайбі та командир 9-ої панцирної бриґади в Тобруку. Одначе частина ґарнізону не підтримала повсталих і переворот не вдався. Частині заговірників, а головно їхньому командуванні вдалося втекти за кордон, використовуючи близькість єгипетської границі. Утечу лідерів перевороту до Єгипту дехто пояснює як доказ їхнього пов'язання з єгипетськими чинниками. Невдалий переворот в Тобруку був одною зі спроб в довгій черзі виступів проти Каддафі і його режиму, що вказує, на глибоке незадоволення в країні і можливість таких дальших спроб.

Іван Кедрин

ЩЕ ОДИН ЕПІЗОД ЧИ ПОЧАТОК ЛЯВІНИ?

Існує неписаний закон історії, що несподіванка є реальним чинником у розвитку подій. Проте історичні аналітики можуть суперечитись, чи такі події, як демонстрація у Парижі 19-го липня 1789 року, завершенням якої було збурення в'язничної фортеці Бастилії, неначе символу автократичної влади Людовика XVI, що започаткувало Велику Французьку Революцію, — або, чи демонстрація на вулицях Петрограду 12-го березня 1917 року, коли Волинський полк відмовився стріляти до демонстрантів і цим започаткував революцію, яка скинула царат, — можна суперечитись, чи це були несподіванки. Бо насправжня причина тих подій була та сама, що й вибуху робітничих страйків у Польщі:ненависть до панівної влади, ненависть до панівного режиму. І Французька Революція, що розпочала нову карту в історії людства і революція проти реакційного царського режиму розпочались акуратно під тими самими гаслами, що робітничий страйк у Польщі: домаганням хліба і покращання долі найнижчої працюючої верстви. І тільки слідом за отакими дуже скромними вимогами голодуючих робітників прийшли політичні гасла і політичні вимоги.

Психологічна настанова

Ненависть до Москви, як справжнього наказодавця преторіянам у Варшаві — це була та психологічна настанова, яка єднає усіх поляків. Вони були завжди, впродовж всієї своєї історії, дуже сильними в опозиції. І за шляхетської доби і в 1919-1939 роках державницький конструктивізм терпів від національно-політичного екстремізму, який вправді мав від свята яґайлонське гасло „на нашу і вашу свободу", але в практиці діяв під гаслом „від моря до моря" — від Балтику до Чорного моря. Під чужинецькою окупацією поляки виявляли надзвичайну тугість і впертість у боротьбі за свої права, в Австрії добилися провідного й упривілейованого становища не тільки у Галичині, але й у центральному правлінні у Відні, — у т. зв. Королівстві Польскім під російською владою і на Познанщині, Помор'ї і Шлеську під німецькою владою туго змагалися проти натиску асиміляції до окупаційного чужинецького елементу. І за гітлерської окупації Польщі польський спротив був насправді подивугідний: він проявився не тільки повстанням у Варшаві, яка впала жертвою совєтської зради (совєтські війська пасивно приглядалися, як німці систематично, кам'яниця за кам'яницею, руйнували Варшаву, яка пішла була за совєтськими радіозакликами до повстання, — спротив поляків проявився не тільки у створенні Армії Крайової, але й створенням навіть революційного підпілля у найбільшій катівні, що нею був кацет в Освєнцімі: видано про це цілу книгу*).

Політика національної асиміляції

Державна політика національної асиміляції супроти всіх „національних меншин", в першу чергу у відношенні до українців, була дуже немудра. Вона була чудовим зразком на виправдання історичного вислову французького дипломата з Віденського конгресу 1815 року з іншої нагоди: „це щось гірше, як злочин, бо це глупота". За ту свою немудру політику Польща гірко заплатила: стараючися лявірувати між Совєтським Союзом Сталіна і Німеччиною Гітлера — впала жертвою обох тих тиранів. Згинув Гітлер і залишився Сталін та, після його смерти його наступники з тією самою імперіялістичною місією: підкорювати собі країну за країною аж до заволодіння цілим світом. Західня демократія сприяє цьому совєтському загарбницькому гонові — втративши атомовий монополь і злегковаживши собі совєтське гасло „здоганяти і перегнати", — сьогодні ЗСА і цілий вільний світ стоїть перед актуальною загрозою заволодіння Совєтським Союзом обширу Перської затоки з її нафтою і водним шляхом до Америки та Західньої Европи. І здавалося, що кремлівські володарі дійсно використають патологічний страх Заходу перед новою війною та дійдуть почерез схаотизований Іран до перської затоки — мрії царських володарів. Чому большевики цього не зробили?

Загроза на два фронти

Можна здогадатися, що одною з найповажніших причин зупинення совєтського збройного походу в Афганістані була свідомість кремлівських володарів, що загроза Третьої світової війни на два фронти — проти европейського Заходу і проти китайсько-японського ворога на Сході — це надто рисковна гра. Не з уваги на циферне відношення мілітарної сили, а з уваги власне на сателітські бочки пороху в Европі та відносини в самому Совєтському Союзі. У Чехо-Словаччині, де колись чехи прославляли „руса", як свого „брата" (адже чеські полки в австрійській армії переходили за Першої світової війни з музиками на російський бік фронту), — тепер чехи ненавидять Москву. На Мадярщині не забулася революція з 1956 року. Румунія за свого комуністичного правителя Чаушеску давно відмовилася пристосувати свою господарку до совєтських п'ятирічок, - покійний Тіто загрозив збройним спротивом, коли б СССР захотів заатакувати його, німці у Східній Німеччині є в першу чергу німцями, а на другому місці комуністами, — але найбільша ненависть супроти Москви існувала й існує таки у Польщі. Останній сатиричний анекдот, який наспів з Польщі стверджує: „Маємо свого чоловіка у Римі, маємо свого чоловіка в Ізраїлі, маємо свого чоловіка й у Вашінґтоні, — на жаль не маємо його у Варшаві".

Було до передбачення, що в Москві шукатимуть жертвенного козла і полетять якісь партійні достойники з польського державного апарату, що й сталося. Водночас можуть дати навіть поважні поступки страйкуючим, щоб не допустити до виразної революції і стрілянини — це було б тепер Москві дуже не вигідно. Але може бути й інакше.

(Закінчення на ст. 3-ій)

Михайло Ільків

ЕКОНОМІЧНА СТРАТЕГІЯ

Економічна стратегія приватних та урядових чинників ЗСА, устабілізувати справи народного господарства, показалася не легка в практиці, як також не легко знайти розв'язку, який напрям у господарському плянуванні міг би бути більше або менше успішним. Розглядаючи економічну політику країни в минулому, теоретично все виглядало добре, але при переведенні в практику, кінці не в'яжуться разом. Наприклад, збільшення грошей в обороті підвищували ціни на товари, номінальна вартість гроша знижувалася, а притому зростала інфляція.

Коротко розглянемо деякі господарські елементи, що особливо причинилися до сьогоднішнього господарського лиха. Ними були, нестабільна економічна політика, великі урядові видатки, і нестійка фінансова політика. Це ті господарські чинники, що причинилися до високого відсоткового показника, інфляції, росту цін на товари і безробіття. Такий господарський напрям вимагав подвійних удосконалень і змін достосованих до потреб економіки. Тому нікуди правди діти — рецесія існує, і то з великою шкодою для консументів, комерсантів, фінансистів, і також для політичних діячів, зокрема тому, що це рік вибору Президента країни, та інших офіційних чинників Уряду ЗСА. Економічна статистика потверджує, що в будівельній промисловості є більший спад як будь-коли на протязі 20-ти років, найнижча за час 25-ти років була продаж автомобілів. За час 29-ти років безробіття збільшилося до 8 відсотків. Мабуть, це гірша рецесія від тієї, що була в 1973-75 роках. Найбільше клопоту це спричинило тим, які втратили працю, і мали малі або ніякі ощадності. Розрахунок на збільшений експорт у цьому році не виправдався. Замовлення на промислові вироби в минулих кількох місяцях також значно зменшилися.

Дальші помилки

Коріння сьогоднішньої рецесії виростали вже давніше, отже сьогоднішня господарська ситуація — це давні помилки. Наприклад, вдержання стабільних цін на товари можливе — засобом сповільнення доставу грошей. Якщо подача грошей на ринок була б більше устабілізована, тоді ціни на товари мусіли б знизитися, щоб знайти собі ринок збуту. Підносити ціни на промислові вироби можуть тільки монополісти або картелі, такі,як Організація Країн Експортерів Нафти (ОПЕК), що вони й роблять, а це погіршує господарську ситуацію.

Другим спричинником сьогоднішньої економічної ситуації — це загально відома, популярна інфляція себто надмірність грошей в обороті. Це також причиняється до підвишки цін на товари, які можна знизити тільки сповільненням випуску грошей. Високі ціни самі собою не творять інфляції. Подібно мається справа зменшення податків, що також не збільшує випуску грошей, навпаки,це тільки зворот робітникам їхнього доходу. Зниження податків може принести господарські користі для країни, тому, що з одного боку це стимулюватиме видатки, а з другої — було б заохотою до різних інвестицій на господарські потреби. Отже, якщо Уряд зменшив би видатки пропорційно до податків, тоді немає мови про інфляцію. Але якщо б Уряд зменшив податки і не зменшив випуску грошей, то це погіршувало б інфляцію. Справа зменшення податків сьогодні досить актуальна, тільки невідомо, коли це станеться. Можливо, що такі висновки в згаданих справах з теоретичного боку підлягають дискусії, але вони реальні, а з цим і практичні.

Постанови вершинної конференції

Стратеґії економічним проблемам присвячено багато уваги на вершинній конференції ЗСА, Німеччини, Італії, Франції, Японії, Канади, Англії і президента Европейської Господарської Спільноти у Венеції, Італія, в червні 1980 року. У висліді нарад схвалено поробити ще більші ощадності в імпорті нафтової ропи до промислових країн, а заощаджені гроші інвесту-

(Закінгення на стор. 3)

З МОГО ВІКНА

Іванна Савицька

БАБУНЯ З АВСТРАЛІЇ

Носенки дістали телеграму такого змісту: — „Прибуду шіснадцятого серпня на летовище Кеннеді, година перша пополудні, літак, лінії 'Кангур'.

Бабуня".

Милий Боже! Яка метушня, яка біганина зчинилася. Оце вперше за тридцять років Вірина мати, Андрієва теща, Петрусева й Лесина бабуня приїде до них у гості аж із Австралії. Діти бігають, тішаться, гомонять. Нарешті у них буде своя бабуня, справжня бабуня.

Петрусь уявляє бабуню з білим, у вузлик волоссям, в окулярах на кінчику носа, що ледве сидять на ньому блискучим, прозорим метеликом.

У Лесі — бабуня не така. В неї паличка з круглою ручкою, великі капці, і повна торба книжок та байок про диких, страшних памуасів, людоїдів, кангурів — Австралія ж, — як пишуть книжки, — дикий, далекий край...

Діти готуються їхати на летовище, зустрічати бабуню. Андрій метнувся до сусідів за кріслом, (у тещі сильний артрит). Віра вистелює ліжко, все вже поварене, посмажене й попечене, всі схвильовані, їдуть.

Літак приземлився о год. першій; вузькими східцями ступають вниз пасажири.

Андрій розкладає крісло, нетерпляче чекає при виході, а тещі ніхто не веде, не видно медсестри стюардеси. Аж тут, прямо на нього націлюється фото-камерою висока, шиковна пані в фалдованій, кратчастій спідничці, й светерику, з плащем подорожнім на руці. Обличчя майже не видно, воно за скельцями чорних, великих окулярів.

— Вірочко, діти, це я! Не пізнаєте бабуні?

Віра вхопила в обійми розпромінену маму, Андрій блискавично склав крісло й кинувся обіймати тещу. Петрусь посумнів, бо бабуня якась не та... а Леся сказала в голос: —

Наша бабуня з Австралії, і без кульчика в носі...

— Їдемо, їдемо, — дала команду Віра, заговоривши дитину, бабуні треба відпочити.

Подорожниця, пообідавши, зразу пірнула в м'яку постіль, щоб набратися сил після довгого лету.

Тієї суботи на Союзівці забава, і Носенки раділи, що діти матимуть врешті бабунину добру опіку.

Віра чепурилась перед дзеркалом, а діти чекали бабуні й чекали казок, страшних казок про Австралію.

Бабуня, виспавшись, метнулась до кухні за залізком.

— У мене, Вірочко, дві довгі сукні, одна зелена, а друга ярко-квітиста, в помаранчевому тоні. А як тут у вас із модою, сукні з рукавами, чи без? — бо в нас, на балях, руки й плечі голі.

І вальсів уже не танцюють, і танґо тепер вже не в моді, тільки диско...

Того вечора на відкритій площадці Союзівки гостя з Австралії танцювала, збирала приємні компліменти, зустрічала знайомих, — а казку про страшних людоїдів і про кульчики в носі читала дітям, із дуже старих книжок, студентка коледжу, Маріянна...

СССР ВЕДЕ ПОСИЛЕНУ ПРОПАҐАНДУ ПРОТИ ЗСА

(В.Л.) З огляду на загострення відносин між З'єднаними Стейтами Америки і Совєтським Союзом, у більшості з приводу совєтської агресії на Афганістан, совєтська пропаґанда веде шалену кампанію проти ЗСА, намагаючить при тому „вишукати", або якщо це не пощастить, зфабрикувати силу-силенну всяких історій, які переходять часто уяву пересічного читача. Наприклад, число київської газети „Радянська Україна" з 3-го липня ц.р., присвятило цілу сторінку викриванню „неґативів американського способу життя", озаголовивши прикрашену двома фотознімками сторінку великим на вісім колонок заголовком, який крикливо сповіщає: „Поневолені Штати Америки".

На сторінці? Чого тільки там немає: стаття про „відродження меккартизму" у якій говоритьсся, що „багато тисяч американців мучаться в тюремних катівнях за свої політичні переконання"; довша стаття „Прогнози, Колльєрса", „Міф про рівність" у якій розповідається про „всевладдя мільйонерів" та їхнє „безправ'я" і, очевидно, сила статистики, яку совєтські пропаґандисти спритно повиписували не тільки з американської, але також із світової преси про ЗДА. В одній із совєтських статистичних рубрик подано, що 5 відсотків американців „зверхбагатії" і вони володіють половиною національних багатств країни; 8 мільйонів безробітних і за оцінкою совєтських пропаґандистів їх числа незабаром осягне 12 мільйонів; 9 з 10 американців не можуть дозволити собі лікуватися в лікарні; 23 мільйони чоловіків практично неписьменні та багато інших „фактів".

І це тільки в одному числі „Радянської України", а що коли визбирати всі інші часописи і журнали, які переповнені тепер антиамериканською, дуже часто брутальною совєтською про-

(Закінгення на стор. 4)

Роман Кобринський

ІНДІЯ — КРАЇНА СХОДУ

(1)

У наших щорічних мандрівках по широкому світі — в минулому році ми відвідали індійський півострів. Після Японії, Маляї чи Індонезії - Індія дає туристові щось зовсім нове, незрівняне у своїй оригінальності та красі.

Різнорідність рас, релігій, культур, мов і звичаїв створює з Індії країну сильних контрастів, де минуле й теперішнє, змішане зі собою, взаємно себе доповнює. А з другого знову боку п'ять тисяч років безупинного розвитку цивілізації у цій країні дали Індії багатство святинь, пам'ятників, палат та творів мистецтва, що стоять на незрівняному естетичному рівні.

І це все оглянути, бодай у малій їхній частині, було ціллю нашої поїздки.

Екзотика та багатство Індії знані були також у давній українській літературі. Оповідання про „Індійське царство" з XI-XII ст. /Д. Чижевський. „Історія української літератури"/ подає опис цієї країни, у якій, як він пише, „в один бік десять місяців ходу". Воно описує обширно „фантастичне" населення, велич дворів, розкішність чудових палаців... А в галицькому епосі про Дюка Степановича находимо також опис Індійського царства — його блиск, помпу, замилування у одежі, в золоті, перлах, у церемоніяльній етикеті, в марнотравстві... Це багата Індія, яку, - як подає Грушевський, — засоромила Візантійське царство своїм багатством і культурою. /М. Грушевський „Історія української літератури"/.

1.

До Індії ми вибралися осінню минулого року, бо літні місяці — це сезон монсунів, вони дощеві і не сприяють туристиці. Наша група, 16 осіб, зібралась з різних закутків Америки — з Ню Йорку, Коннектикат, Флориди, Каліфорнії і інших. Ми швидко заприязнились зі собою і творили зіграну, здисциплиновану групу. Наш провідник Сид, англієць, енергійний і дуже товариський, причинився у великій мірі до успіху нашої прогулянки. По короткій зупинці в Стамбулі, ми ранком прилетіли до Кабулю, столиці Афганістану, положеної серед гір над рікою тієї самої назви. В країні був уже тоді прокомуністичний режим Аміна; на яскраво-червоних транспарантах були виписані мовою „паштӧ" заклики, а на будинку летовища виднів напис російською мовою „ Да здраствует мир среди народов"...Я хотів зфотографувати цей напис, але мені відрадили це робити на летовищі. Ми стянули в черзі і ждали на провірку пашпортів. До нашої групи пристав якийсь юнак і почав прислухуватись, про що ми говоримо.

На кляпі сурдута він мав причіплену леґітимацію і ми догадались, в якій інституції він працює. Та ніхто з нас не встрявав з ним в розмову, і він швидко зник серед товпи.

Неприємний настрій серед нашої групи збільшився ще під час ревізії наших клунків. Ревізія була дуже поверховна, все таки відібрали нам нюйоркський журнал „Тайм", який ми перечитували у літаку. Боялись видно протисовєтської пропаґанди і цим пригадали нам часи 1939-го року у Львові.

Замешкали ми в Кабулі в елеґантному Інтерконтинентал Оберой готелю, на збіччі гори. З вікон готелю ми мали вид на цілу долину, замкнену від півночі пасмом гір Гінду Куш, мальовничих, але вбогих у рослинність. Кожної ночі кружляв по небі рефлектор з військової бази, шукаючи, здається, за „ворожими" літаками...

Афганістан є від 1973 року республікою, яка сьогодні називається Демократичною Республікою Афганістану. Населення Афганістану, 18 мільйонів — це афганці іранського походження, патани, монголи, узбеки, туркмени. По вірі — вони мусулмани. Офіційними мовами є мова „пашто" і „дарі". Зі зміною режиму восені 1979 року, почались в Кабулі та на провінції прокомуністичні мітинги, площі були обставлені червоними транспарантами і товпи тубільців прислухувались до промов, виголошуваних їхньою рідною мовою. Однак зміна режиму вплинула на стан туристики, бо на 300 кімнат у нашому готелі зайнятих було тільки 22. А це не сприяло здоровій калькуляції коштів перебування у готелі. Сніданки і вечері ми їли в елеґантному ресторані ґотелю. Головною стравою є тут риж, приправлюваний на всі лади і способи. полуденки чи вечері подають тут при самообслузі туристів. У мідяних посудах ставлять риж т. зв. паляв, його варять з м'ясом, курятиною чи яриною, він дуже перчений і гострий в смаку. Далі подають кабаб, баляні і ашак — клюски з цибулею. Усі ці присмаки годиться покоштувати, вони, однак, є приправлювані гострим корінням, тому найкраще замовляти їду „а ля карт," на американський лад. Треба ще згадати, що до вечері приґравала нам оркестра, що складалося зі струнного інструменту та двох бубнів.

По приїзді до Афганістану наш провідник Сид вистарався для нас в американському консуляті спеціяльні посвідки. Там порадили йому поза Кабуль не виїздити і якнайшвидше переїхати до Індії. А шкода було тратити таку нагоду. Сам Афганістан, хоча покритий в 80 відсотках горами і плоскогір'ями - має цікаві закутки, які варто було оглянути. Перш за все численні руїни давніх міст і фортець, як наприклад, „Червоне Місто в Баміяні, що процвітало аж до часу наїзду Джінґісхана в XIII ст. Історія стверджує, що в Гераті, в західній частині Афганістану, Олександер Великий збудував фортецю, яка ,однак, довго не вдержалась. Сьогоднішня цитаделя, хоча змінювала свій вигляд кількакратно, і надалі стоїть на тому самому місці. Місто Герат було місцем, де сплітались культурні впливи Ірану, Центральної Азії і Афганістану. І хоча Джінґісхан та Тамерлян пройшли руїною через це місто, то, однак, Герат зумів піднятись з руїн та заблистіти незрівняним блиском в часі панування королів Тімурів. Сьогодні тамошні мошеї, мінарети, вівтарі та пам'ятники потверджують велич того періоду розквіту, коли то архітектура, література і мистецтво дійшли в тій країні до високого рівня.

(Продовження буде)

Проф. Василь Дзуль відійшов у вічність

У п'ятницю, 4-го липня, ц.р., упокоївся в Бозі проф. Василь Дзуль, член Т-ва Української Учительської Громади в Чікаго, колишній голова Т-ва, довголітній учитель, виховник молоді, дириґент хору Осередку СУМА ім. Павлушкова член хору „Сурма" і злучених хорів ім. Митрополита А.Шептицького: Чікагська громада, а сокрема Українська Учительська Громада глибоко відчули втрату цієї ідейної людини, якою був св.п.Василь Дзуль.

З великим жалем стверджуємо, що це вже 20-ий член учительського збору украінознавчої школи Т-ва Українська Учительська Громада, який відійшов у вічність. Всі вони своєю жертвенною працею в ім'я найвищої мети — збереження української молоді від утрати національної свідомости — виховали нові кадри членів української громади на повновартісних, свідомих українських громадян, які, защеплений їм скарб незабутніми педагогами — любов до всього, що українське — уже передають молодшій ґенерації. Пам'ять про них серед української громади буде довго жити. Ними були: Олександер Бабій, Іван Бойкевич, Ілля Витанович, Василь Данилишин, Стефанія Данилишин, Дмитро Дахнівський, Ірина Дурбак, Володимир Захаріясевич, Юліян Каменецький, Людмила Кодельська, Осип Левицький, Павлина Павлюк, Роман Саєвич, Маркіян Терлецький, Марія Хрептовська, Василь Черадарчук, Антін Шинкович, Дмитро Шумей, Марія Яримович, Василь Дзуль. Замість цвітів на їхні могили Т-во Української Учительської Громади передає 500 дол.на Катедру Украінознавства в Гарварді.

Н.Н.

Ще один...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

Теорія „доміна"

Свідомий протисовєтських настроїв в Польщі, Кремль тримав свої дивізії поза польськими містами, у лісах, формально „для забезпеки шляху до Східньої Німеччини й Чехо-Словаччини". Чи повториться заміна Ґерека на якогось іншого совєтського прислужника, чи військо здавить страйк, або чи військо наслідуватиме Волинський полк із березня 1917 року у Петрограді, — годі передбачити розвиток подій. Успіх загальної протисовєтської революції може бути тільки тоді, коли революційний рух спалахне за теорією „доміна" в усіх сателітських країнах і на території самого СССР. Дисидентський рух в Україні мав би теж куди кращі висліди, як би відбувався скоордновано в усіх складових частинах СССР. Шкільним дітям показують, як легко ламати окремі прутики і як неможливо їх зламати, якщо вони творять грубу в'язанку. Проте, без уваги на те, як скінчиться теперішній страйковий рух у Польщі — він став ще одним виявом ворожого ставлення польського народу до панівного тамошнього режиму і його московського наказодавця.

Думаймо про Україну

Ми, українці, повинні співчувати полякам і бажати їм успіху в їхній теперішній боротьбі за свої національні й соціяльні права. Польсько-українська історія густо скроплена кров'ю, проте історією мають займатися історики, а сучасністю і майбутністю мають займатися політики, навчені досвідом історії. І цей досвід вчить і наказує тривке порозуміння, тривкий союз обох наших народів у рамках усієї прометеївської концепції — союзу всіх поярмлених Московщиною народів. Без цього не буде ні вільної Польщі ні вільної України. Тепер пора заявити свою солідарність з польським робітництвом і цілим польським народом в його боротьбі проти нашого спільного ворога число один і тепер пора взяти собі лекцію від поляків: щоби ми, українці, мали те почуття національної гідности і гордости, яке диктує говорити на рідній землі, на вулицях рідних міст і на всіх публічних місцях, рідною мовою, а не мовою займанця. І тепер пора взяти собі до серця і розуму науку, яку диктує польський протирежимовий рух: „бути з'єднаними, не потурати нашим внутрішнім сварням, а діяти завжди і всюди з очима не на наші партії (яких є аж десять!), а на Україну. Бож коли робітничі страйки в Польщі створили вже таку міжнародну атмосферу, що міністри закордонних справ Західньої вільної і Східньої комуністичної Німеччини рішили відкласти передбачену зустріч, то ті події в Польщі повинні мати і для нас свою голосну мову: думаймо про Україну, забудьмо про минулі чвари з Польщею, дбаймо за нашу внутрішню єдність і в цьому буде наша запорука кращої майбутньости.

*) Jozef Garlinski: "Oswiecim walczacy", Londyn, 1974. Стор. 318.

Jozef Garlinski: "Polskie Panstwo podziemne (1939-1945).Zeszyty Historyczne, Zeszyt 39, Instytut Literacki, Paryz, 1974.

Економічна...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

вати в розбудову синтетичного та іншого роду палива. Схвалено теж вдержувати консервативну монетарну політику, для поборювання інфляції, і одноголосно засуджено червоно-московську мілітарну експансію в Афганістані. Це ті головні пункти вершинної конференції, які учасники нарад вирішили здійснювати відповідно до ситуації даної країни.

Вкінці треба ствердити, що не зважаючи на господарські недотягнення в промислових країнах Заходу, економіка ЗСА — здорова.

Деякі господарські сектори треба реорганізувати, і над тим покликані вже люди працюють, сподіваючись, що нова економічна стратегія стимулюватиме народне господарство в користь країни і робітництва.

Владика Ізидор Борецький на празнику в Чікаґо

Чікаґо / Н. Н./.— Цьогорічне храмове свято парафії Св. Володимира і Ольги в Чікаґо, дванадцяте з черги від заснування Патріярхом Йосифом цієї традиційної парафії, відбулося дуже врочисто і з новими здобутками для цієї церковної громади. На запрошення отців душпастирів та адміністратора Чікаґської епархії о. крилошанина Василя Білинського, до Чікаґо прибув Торонтонський єпископ Владика Ізидор, щоб відправити Архиєрейську Літургію та поставити на діякона студента теології Петра Ґаладзу.

Як кожного року, врочисті почалися в суботу 26-го липня вечірнею з літією, до якої служили студенти теології та члени Братства Молоді. В неділю ранком Владику Ізидора супроводили до Собору Св. Володимира і Ольги з приходства духовенство, прислужащі та члени парафіяльної ради. Під звуки дзвонів у процесії з хоругвами Владика і духовенство прибули до Собору, де його вітав Настоятель о. митрат М. Бутринський і представники парафіяльного проводу, передаючи Гостеві Архиєреєві символічний ключ до Собору та хліб-сіль.

Архиєрейську Літургію співслужили оо. крилош. В. Білинський, митрат М. Бутринський, І. Коротець і Р. Ґаладза, брат новопоставленого диякона. Диконував о. А. Чировський. Співав мішаний хор під орудою маєстра Р. Андрушка. Церква була виповнена вщерть богомольцями, які також з-поза парафії приходять на святоволодимирсько-ольгинські празники до Чікаґо.

Після освячення Владика Ізидор провів обряд поставлення П.Ґаладзи в диякони. Це була зворушлива хвилина, коли Владика-святитель наділяв о. Петра знаками дияконослужіння — омофором і Святою євангелією, і коли згодом новопоставлений диякон приступив до співслужіння в Літургії. Велике число вірних приступили до Причастя. На закінчення Літургії Владика Ізидор виголосив проповідь, висловлюючи радість, що міг завітати до цієї парафії, яку разом із покійним Владикою Ярославом допомагав Блаженнішому Патріярхові засновувати. Владика Ізидор також віддав перших священиків для цієї парафії. Далі він говорив про значення священослужіння, як також про ювілейні роки, що їх відбуваємо з приводу тисячоліття Хрищення нашої батьківщини. Владика закликав парафіян церкви Св. Володимира і Ольги гідно готуватися до великого ювілею та висловив вдоволення, що ця парафія так гарно розвивається і стала прикладом для багатьох інших щодо ревности, жертвенности та збереження обряду й традицій.

Перед мируванням відбувся ще чин поблагословення ікони, яку уфундували для собору д-р Ярослав і Анастазія Михайловичі. Ікона Богоматері з низкою малих ікон в обрямуванні є дорогоцінним прибутком парафії, бо вона походить з кін. XVIII століття і мала перебувати в Печерській Лаврі.

Після Літургії відбулася празнична готина-обід. Знову Владику привітали діти з квітами та понад 400 присутніх многоліттям і святочним тостом. Гостиною проводив о. митрат — господар парафії, а за головним столом засіли, крім священиків, паніматок, також родина новопоставленого диякона — панство Ґаладзи і панство Ганушевські. Гостину, як завжди, влаштували із смаком і в приємній атмосфері членки Сестрицтва Покрови Пресвятої Богородиці, а подавали до столів члени Братства Молоді.

Святкове слово виголосив головний радний парафії св. Володимира і Ольги проф. Василь Маркусь, наголошуючи завдання і відповідальність, які стоять перед нашими Владиками напередодні наступного синоду і в час вибору нових Владик. Він також підкреслив потребу вже відтепер включитися у святкування ювілею Тисячоліття, який повинен об'єднати соборно всю нашу християнську громаду. Знову промовляв тепло і дотепно Єпископ - Гість, як також диякон П. Ґаладза. Він зокрема дякував своїм батькам і братові-священикові, які вже змалку підготовили його до духовного стану. В особі диякона П. Ґаладзи наша Церква одержує надійного працівника, здібного й ідейного українського священика, який дай Боже, скоро отримає і своє єрейське свячення.

Для збагачення програми виступила з музичним репертуаром Лариса Спрікут, яка недавно прибула з України. Солістка виконала в супроводі піяністки Ерни Куляс три сучасні пісні композиції Кос-Анатольського. Студентка Юлія Хим'як по-мистецьки прочитала уривки із „Собору" О. Гончара.

Цьогорічне храмове свято в Чікаго випало врочисто і збагатило всіх учасників великими духовними ласками. А парафія свв.Володимира і Ольги одержала нового диякона, бо від часу єрейських свячень о. А. Чировського в червні ц. р. в парафії не було диякона. Різні служіння і обряди у такій традиційній парафії, як Св. Володимира і Ольги, конче вимагають диякона. Отець диякон П. Ґаладза, якому бажаємо усіх потрібних ласк для священослужіння, і є таким ідеальним послідовником першодиякона Святого Стефана.

Українська зустріч відбудеться в Клівленді-Пармі

Клівленд-Парма, Огайо. Від п'яти років українська католицька парохія св. Андрея влаштовує кожного року українську зустріч, щоб усі українці зійшлися разом. Комітет приготовляє програму, щоб уприємнити час для гостей. Цього року буде виступати група наших дітей з українськими національними танцями під проводом Івана Зенчака, який тут кільканадцять років вже навчає дітей народних танців.

Атракцією цьогорічної програми будуть парашутисти, які скакатимуть з висоти 10.000 стіп з українськими прапорами на пікнікову площу. Цього року зустріч запланована на неділю, 14-го вересня, на пікніковій площі при Горц Ровд на Пармі.

Ще в 1935 році українські піонери закупили були понад 30-акрову посілість, де побудували пікнікову площу, щоб наші громадяни влітку могли сходитися разом. В той час тут була тільки одна українська католицька парохія і одна православна. Наших людей можна було зустріти в неділю рано біля церкви; після полудня в Українськім Народнім Домі, а влітку — на пікніковій площі.

Після Другої світової війни громада в Клівленді-Пармі значно збільшилася; повстали чотири українські католицькі парохії і дві православні. Пласт купив для себе оселю, а СУМА має оселю для себе. Очевидно українське громадське життя хоч ускладнилося, але розвивається і далі успішно.

Стейтовий День...

(Закінчення зі стор. 1)

Театральна група „Ми з України" (зліва направо): Алла Вселенська, Сашко Вселенський, Лілія Гайдай, Евеліна Белюць і Олексій Журба.

відповідальний Іван Хомко.

Кожного разу, коли з'їжджається „союзовська родина" цих чотирьох Округ на свій гарний день, функціями господарі пікніку міняються, тобто і тут царить „ротаційна система". В цей спосіб, — інформує кореспондента щоденника гостинний Михайло Захарко і його мила дружина Анна, — нема нікому кривди, бо — ніде правди діти — є мало добровольців для праці щорічної в гарячій кухні, а, змінюючись щочотири роки — легше знайти охочих. Цього року за кухню відповідала Галина Гаврилюк з Джерзі Сиґі.

Приємні ці люди і віддані союзові діячі зуміли все приготувати як слід, і вже опівдні „Українське село" відкрило свої ворота для цілої валки авт, що раз-у-раз прибували. Оптимістично оцінюючи кількість возів, можна було їх нарахувати півтисячі — кількість велика, якщо брати до уваги „реґіональний" характер імпрези, святкування дня УНС лише одного стейту — Ню Джерзі.

Цьогорічний пікнік вдався на славу і чудесною погодою, що кращої вже й не бажати, і мистецькою програмою, подібної якій тут ще не було; виступали бо артисти з України, які щойно недавно приїхали у вільний світ, та наші молоденькі 20 танцюристів з Картерет. Вдався день і відвідинами такої великої кількости щирих українських людей, членів Союзу, і їх гостей, серед яких були навіть австралійці: панство Пелехи вже відлітають до Сіднею цього тижня; і присутністю на пікніку всього начальства з Головної Екзекутиви: д-ра Івана Флиса з дружиною, Володимира Сохана з дружиною, мґр Уляни Дячук з мужем, Василя Оріховського з дружиноя Дарією, яка сама є активною діячкою УНС, будучи подвійним секретарем, бо і Пертамбойської Округи і Відділу. Був тут колишній головний предсідник Йосиф Лисогір, як і редактор-емерит „Свободи" Антін Драган.

З інших Округ — в ролі репрезентанта сусіднього стейту Ню Йорк разом з групою був тут головний радний Микола Хоманчук з дружиною та багато голів Відділів УНСоюзу.

Пошанували цей союзовий день і законодавці стейту Ню Джерзі в особах присутньої на пікніку членки стейтової Асамблеї Джейн Борджіо, яка виголосила коротку привітальну промову з похвалами для українців, які „збагачують загальне американське життя"; комішенер Том Кейн, колишній провідник меншости в стейтовому сенаті.

Майстер церемонії цього союзового дня, відомий з його вміння і серйозно промовляти і розважати з гумором, Андрій Кейбіда, представив гостей і теж прочитав привіти від визначних осіб стейту Ню Джерзі конґресменка М. Фенвік, і від законодавців Гарольда Голленбека, Фредеріка Ремінґтона, Метью Ріналдо та інших.

Коротко промовляв також голова „Стейтового дня" Степан Островський, представивши зібраним головного предсідника УНСоюзу д-ра Івана Флиса, який сказав у свою чергу кілька цікавих думок і про УНСоюз і про його віддане членство, завдяки якому ми всі присутні на пікніку — могли так гарно провести вільний від праці приємний день.

Головний предсідник д-р Іван Флис також підкреслив цінну ініціятиву чотирьох Округ стейту Ню Джерзі, які впали на цю щасливу думку так гуртувати членство своїх Відділів на цих щорічних „днях", коли союзовці можуть ближче себе пізнати й затіснити дружні зв'язки, як і слід членам однієї великої Союзової родини. І здається, що тільки якраз стейт Ню Джерзі практикує такі пікніки, а іншим варт у них повчитися. Крім слова до зібраних, д-р Флис був невтомним фотографом всіх найцікавіших моментів імпрези, і завдяки головному предсідникові містимо ці фото у нашій газеті.

Коли прийшов час на саму програму — цікаві гості перетворилися всі „в слух", щоб прислухатися до співу, скечів і деклямацій вже відомих мистців з України, що згуртовані в театральній групі „Ми з України", якою керує чарівна й талановита Евеліна Белюць. Режисерує фаховий режисер і актор Олексій Журба. Виступила теж співачка й вчителька вокалу, щойно два місяці з України, Алла Вселенська, меццо-сопрано, яка проспівала з великим вмінням і чуттям кілька популярних українських пісень, під акордеоновий акомпаньямент її молоденького сина Олександра Вселенського, до речі, концертового скрипаля.

Несподіванкою для багатьох був спів чарівної Евеліни, яку знаємо, як декляматорку Шевченка, Лесі Українки, Ліни Костенко й Василя Симоненка, а тепер вона залюбки декламує вірші Святослава Караванського, з дружиною якого, д-р Ніною Строкатою, перебуває в близьких дружніх стосунках, Евеліна Белюць і Алла Вселенська, меццо-сопрано, проспівали два дуети: „Ой джигуне, джигуне" і „Ой, чорна я си чорна", під оваційні оплески присутніх.

Не менш вдалим був і виступ з трьома українськими народними танцями танечної групи з Картерет „Воля" під керівництвом Володимира Юрченюка, де чарівні українські дівчата і моторні хлопці „дали лиха закаблукам", виконуючи всі складні танці дуже добре, не зважаючи на гаряче повітря й на непридатний для танцювання асфальт паркувального майданчику, де довелося їм виводити вигадливі візерунки кроків жвавого українського танцю.

Великим відкриттям і насолодою для мене особисто і для багатьох, проте, був виступ зовсім невідомої нам досі драматичної (і жанрової цей раз) артистки з Київських багатьох театрів Лілії Гайдай. Вона в скечі з Олексієм Журбою примусила сміятися невтримно всіх, хто був там. Це артистка „пар екселянс" і її бажаємо знову побачити на сцені. За нею творчий і успішний професійний шлях, який — віримо — продовжуватиме і тут, у вільному світі, куди нарешті їй пощастило вирватися з-позá залізної заслони два роки тому. Тим часом Ліля Гайдай тут вчителює.

Крім доброї програми були на пікніку й інші атракції. Зокрема виграввка, де на першу нагороду йшов телевізійний апарат, що його виграв інж. Богдан Мак, з чого був неймовірно вдоволений і він, і керівництво цього „дня", бо пан Богдан у свій час багато вкладав праці в подібні союзові імпрези. Були й інші щасливці цієї льотерії, якою керувала вміло й успішно Стефанія Стеців.

На площі, вздовж хідників, було чимало купецьких паланок з різним народним українським крамом: найрізноманітніші вироби народного мистецтва, ужиткових речей, а навіть домашній мед. Всі ці „лавки", „ларки", включно з книжковим, були зорганізовані приватними людьми, але був стіл і союзовий, де віддані члени УНСоюзу роздавали друковані матеріяли про нашу „Заморську Твердиню", як УНСоюз залюбки називає редактор Антін Драган у слові й письмі.

Для дітей „функціонували" прерізні гойдалки, що завжди тут є, а численна молодь спочатку захоплювалася відбиванкою й іншими грами м'ячем, а після мистецької програми — розважалася танцями на забаві, до якої грала оркестра „Коломийка" під керівництвом М. Шкварка. На забаві не бракувало й дорослих і навіть зовсім страших, що молоді духом, а такими здається тут усі були цього гарного Стейтового дня Українського Народного Союзу в Українському селі в погідну цю неділю. Роз'їжджалися союзовці з пікніку вдоволені й з твердим наміром зустрінутися тут знову на наступному „дні" в наступному році.

Бл.п. Марія з Лодинських Данилович

удова по бл.п.Іванові Даниловичеві, колишньому нотареві в Тарнобжегу, Польща, опісля урядовцеві міської лікарні в Ню Гейвені, Конн.

У нас вже призабулось слово матрона, яке на Україні характеризувало жінку середнього або пізнішого віку, яка своїм становищем в родині й суспільстві визначалась особистою культурою, повагою та пошаною до людей, що в свою чергу заставляло тих людей відноситись і до неї з пошаною. Матрона була завжди тактовна; вона не сердилась ніколи й на нікого; вона управляла домом, родиною, або повіреною собі інституцією, надавала „тон" тому домові, чи інституції, виконуючи те діло ефективно, але ж без афекту.

Це була матрона минулого. Нині, зокрема в новому світі, тієї назви майже не вживають. Тут інший світ і спосіб життя. Все ж св. п. Марія Данилович була й тут матроною. Попри наведені вгорі прикмети, вона була немов соняшником, що завжди звертає своє обличчя до сонця, до погоди думки, до правди, до чеснот, чим і нахиляє інших і настроює їх у тому самому дусі.

Св.п. Марія Данилович сповняла свою ролю дружини, матері й бабуні з найбільшою увагою й посвятою. Як громадянка й парохіянка завжди була прихильна, лагідна, але — коли того було треба — рішуча й вимагаюча. Була активна в численних місцевих товариствах і установах зрізничкованого громадянського життя, до всього охоча, сумлінна, обов'язкова.

Відійшла св.п. Марія Данилович — громадянка, мати, виховниця, матрона — на той світ на 76 році життя, лишивши численну родину, парохію, установи — в смутку.

во-гір

Сирійсько-Іракський конфлікт завогнюється

Баґдад, Ірак. — Майже всі арабські країни пробували вже творити унії зі своїми сусідами. З тих уній дотепер нічого не вийшло. 1978 року Ірак і Сирія майже договорилися до з'єднання в унії, як вступу до злиття в одній державі. Обидвома країнами кермує одно з крил арабської соціялістичної партії Баатс. Цього року, не зважаючи на це, дійшло до такого загострення між тими обидвома країнами, що не є виключений збройний конфлікт між ними.

В понеділок, 18-го серпня, іракське міністерство закордонних справ запросило представників деяких амбасад в Багдаді, щоб ті були свідками подій в сирійській амбасаді. Коли дипломати прибули під сирійську амбасаду, то саме в той час її окружувала іракська поліція. Під будинок амбасади прибули також представники преси й телевізія. Поліція ввійшла до середини і після ґрунтовної ревізії почала виносити скриньки з ТНТ, високорозривним вибуховим матеріялом, пістолі, деякі з оглушувачами, детонатори, нарешті пачки папіросів, у яких була замість тютюну отрута. Цілий перебіг тої операції був опісля зі світлинами поданий в іракській пресі та телебаченні.

Після того сирійські дипломати поспішно покинули Ірак і відїхали домів, очевидно без тих матеріялів, які знайдено у їхній амбасаді, а сирійський уряд прогнав усіх іракських дипломатів, а цілу акцію іракського уряду назвав провокацією. Іракський уряд покликується на свідків, які бачили, що іракська поліція, входячи до будинку амбасади, не мала нічого зі собою, а крім цього подають світлини, які ілюструють цілий перебіг операції та вимагає вияснення, нащо сирійським дипломатам треба було вибухівки, пістоль з оглушувачами та отрути, ще й до того у такій поважній кількості.

Ревізія в сирійській амбасаді й взаїмне прогнання дипломатів були тільки ланкою в постійно зростаючих конфліктах між тими обидвома країнами. Джерелом тих конфліктів партійна боротьба двох різних крил соціялістичної партії, що є при владі в тих двох країнах, а крім цього персональна нехіть між обидвома президентами. Президент Сирії Гафез аль-Асад мріє про велику Сирію, про прилучення до неї частину Ливану, де перебуває 30 тисяч сирійського війська, а президент Іраку Садам Гусейн хоче зробити Ірак арабським осередком.

Для вшанування пам'яті
д-ра мед. Євгена Омельського
визначного мецената Фонду Катедр Українознавства Гарвардського Університету
складає $100.00 на УНІГУ

Д-р Р. ЛИСЯК

Замість квітів на могилу
в сороковий день відходу у Вічність
бл. п. д-ра Анатолія Литваківського
50.00 долярів
на Фонд Пластових Видань складають

Ярослава й Ярослав ПАНЧУКИ

СССР веде...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

пагандою. Деяке пояснення чому ведеться така шалена пропаганда дає таки ця ж „Радянська Україна", яка на вступі пише: „Уряд ЗСА самозванчо проголошує себе, поборником прав людини, не маючи на це найменших моральних підстав, бо крикливий провакаційний голос Вашінгтона про якесь порушення прав у країнах соціялізму має на меті роздмухувати міжнародну напруженість і відвернути увагу громадськості від беззаконня, яке творить у власній країні". Отже, все таки права людини.

Про численні власні беззаконня, зокрема про переслідування інакомислячих існування численних концтаборів суворого режиму і психіятричних заведень КҐБ для тероризування політичних в'язнів і борців за визволиння про що вище була мова на міжнародних форумах, економічну нужду у „соціялістичних країнах", яка рівняється господарській стаґнації, як, наприклад, у Совєтському Союзі, Польщі, Румунії та інших сателітних дежавах, завчені совєтські пропаґандисти мовчать, бо таке їхнє призначення: „гавкати на місять в надії, що зірветься буря".

Москва почала...

(Закінгення зі стор. 1)

„соціялістичну дорогу".

Для підкріплення своїх вигадок ТАСС страшить „реваншистськими елементами в Західній Німеччині", які використали нагоду страйків польських робітників „і піднесли голови та вимагають повернення своїх давніх прав і посілостей".

Коментар ТАСС-у вказує на те, що Москва безрадна в обличчі виступів польських робітників, що вона не має ніяких пропозицій і не знає, як розв'язати їхнє важке положення, а тільки маневрами й застрашуванням хоче заставити їх припинити свою боротьбу. Характеристичне, що коментар ТАСС-у ані словечком не згадує про вимоги й потреби робітників у Польщі та про способи, як їх задоволити, але бродить в павутинні власних вигадок.

Пам'яті Еви Сташків, людини векликого серця

У ході розвитку культури і цивілізації шляхетні пориви людського духу знаходили свій вияв у підтримці мистецтва, освіти чи у всіляких філантропійних акціях, які у різних народів назрівали у зв'язку з потребами даного часу.

Історія української культури від ранніх початків також дуже багата на осіб великого серця, які уфундовували пишні архітектурні пам'ятники, будували церкви, школи, шпиталі, музеї та своїми матеріяльними засобами піддержували розвиток надбань українського народу. Одначе бурхливі історичні події на українських землях довели до знищення і затрати багатьох культурних надбань, придбаних коштами великодушних, щедрих фундаторів.

Одначе ніщо не здолало знищити живучість україн ського духу та виявів бажання прислужитися українському народові. Тут бажаю спинитися лишень на одному прикладі з наших часів, а саме — змалювати постать широко відомої меценатки української науки Еви Сташків, що цілий дорібок свого трудолюбивого життя пожертвувала на цілі українознавчих наук.

Св.п. Ева Сташків була членкою Союзу Українок Америки, що дало мені змогу пізнати постать нашої жертвенної фундаторки, яка за свого життя була спонзором студенток в Европі і в Бразилії в рамцях стипендійної акції Союзу Українок Америки, та вдержувала з ними листовний контакт.

Подружжя Сташкових проживало в Детройті, де обоє важко працювали в своїй гостинниці-ресторані. Після смерти чоловіка переїхала Ева Сташків на Флориду. Тут, у Маямі, зустріла Ева Сташків доброзичливих українських поселенців, а серед членок 17-го Відділу Союзу Українок Америки вона знайшла добрих, привітних посестер, які справді по-родинному до неї відносилися.

Не було в Еви власних дітей, не було внуків і правнуків, якими так пишаються і втішаються бабуні, тож Ева звернула всі свої материнські почування до всіх українських молодших і старших дітей, яких вона дуже любила. Св.п. Ева дуже високо цінила науку, то і щедро жертвувала на потреби школи українознавства в Маямі.

Членки СУА дбайливо опікувалися самітною Евою протягом десяти років. Привозили вони її на сходини Відділу СУА, на всі імпрези, влаштовували її уродини, на яких виступали діти школи українознавства. Ева з приємністю приймала побажання дітей, любувалася їхніми виступами і співом на її пошану.

Ева Сташків також дуже любила одержувати листи від своєї стипендистки в Бразилії Юлії Леущ. В своєму листі в 1976 році Юлія писала до добродійки Еви Сташків:

„Дуже Вам дякую за знімку і листа. Мені радісно було читати Вашого листа. Дуже мене здивувало, що Ви вже в літах, а не забули, що в такім закутку є українці зокрема одна українка, що студіює, якій Ви вислали допомогу. Цього року закінчую студії на моїм факультеті і буду працювати, щоб допомогти моїм сестрам. Ми походимо з дуже бідної родини, мої батьки, вже старенькі, але ще тяжко працюють в колонії, і то — в такій околиці, що навіть нема дороги".

Ева Сташків дуже раділа, що Юлія закінчила університет; сама ж бо Ева, як і численні її ровесники, не мала змоги дістати більше освіти, ніж початкова тодішня сільська школа могла дітям дати.

Мабуть незаспокоєне бажання освіти, великий український патріотизм і вплив тих осіб, що нею опікувалися, спонукали Еву Сташків цілий дорібок її життя пожертвувати на цілі українознавчих наук. Ева за свого життя жертвувала щедро на школу українознавства в Маямі, на стипендійну акцію Союзу Українок Америки, стала меценаткою Катедри Українознавства в Гарварді та давала щедро на інші культурні цілі. У спадщині вона залишила фонди на стипендії з ділянки українознавства 17-му Відділові СУА.

З бажанням увіковічнити небуденну постать скромної, а великої духом членки, 17-ий Відділ Союзу Українок у Маямі встановив Постійний стипендійний фонд ім. Еви Сташків при Референтурі суспільної опіки Головної управи СУА. Встановлення фонду відбулося 10-го квітня ц.р. на ширших сходинах 17-го Відділу в Маямі в присутності референтки суспільної опіки Головної управи СУА д-р Теодозії Савицької.

Членки 17-го Відділу СУА правильно оцінили важливість створення цього Постійного стипендійного фонду, постійність якого має суттєве значення, бо лишень відсотки можуть бути ужиті на стипендії. Признаватиме стипендії стипендійна комісія в складі членок 17-го Відділу і референтури суспільної опіки Головної управи СУА.

Пам'ять про Еву Сташків — надзвичайну жінку — живе і назавжди залишиться у серцях української громади, а постійний стипендійний фонд буде назавжди живим пам'ятником про неї.

Членки 17-го Відділу пильно зберігають пам'ять колишньої членки. Кожного року в річницю смерти Еви Сташків 17-й Відділ дбає про відслуження поминальних Богослужб з панахидою в церкві Маямі, як рівнож і вДетройті, де на Зелені свята тамошні членки Відділу СУА упорядковують могилу св.п. Еви, яка похована побіч чоловіка на цвинтарі в Детройті.

Створення Постійного стипендійного фонду ім. Еви Сташків є чи не епохального значення для Союзу Українок Америки. Це далекосяглий стрибок вперед, розрахований на майбутнє. Це наче відкриття нової сторінки у праці суспільної опіки СУА, що не задовольняється вже заспокоєнням сьогоднішніх біжучих потреб, а спрямовує увагу на майбутнє будуванням стійкої матеріяльної бази для своєї праці. Це ж створено поважний фонд, що має всі можливості росту і може бути добрим прикладом для других членок СУА та осіб з-поза членства, які бажали б іти слідами цієї великої духом фундаторки, що так високо цінила вагу науки українознавства.

Тепер, коли ми повинні звернути всі зусилля в напрямі сприяння розвиткові українознавчих наук, створення Постійного стипендійного фонду 17-м Відділом СУА має справжню вимову і є живим пам'ятником для незабутньої меценатки української науки.

Теодозія Савицька